

HISTORY OF UKRAINE / ІСТОПІЯ УКРАЇНИDOI: doi.org/10.21272/shaj.2025.i44.p.5

OLENAS.VOROTYNTSEVA

V. N. Karazin Kharkiv National University (Kharkiv, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8427-3027>**THE VILLAGE OF VELYKI PROKHODY OF THE KHARKIV REGION BY THE MATERIALS OF “REVIZKI SKAZKY” OF 1721**

Abstract. *The article is dedicated to the publication of primary materials of the population census of Velyki Prokhody – a village that, since its foundation in 1660, belonged to the Belgorod county (“uyezd”), in 1780 became a part of the newly formed Kharkiv county, in 1923 – of Derhachi district of the Kharkiv region, and in 2020 was assimilated to the Kharkiv district and region. The earliest archival document about this village is the census of households of 1678, which is stored in the fund of the Local Order of the Russian State Archive of Ancient Acts (RSAAA).*

After a series of reforms by Peter I to improve the population counting and taxation, in 1718 the household censuses were replaced by capitations, where the accounting unit was the “revizka soul”, and the census materials were called “revizki skazky”. The source presented in this article is the first revision of Velyki Prokhody of 1721, the primary materials of which are located in the fund “Landrat books and ‘revizki skazky’” of RSAAA.

The form of the “revizki skazky” was still at the initial stage of its formation in 1721, therefore the census sheets consisted of the list of the male taxable population in each yard with an indication of their age and social status. The numerous mistakes in age indicate the responsible persons’ ineffective work at the beginning of the revision censuses.

The first revision of the entire territory of Ukraine, which was a part of the Russian Empire, was carried out only in 1782. This was indeed the fourth revision, and before that, population censuses were conducted only in certain regions of Ukraine and only among certain population segments. Therefore, the representation of the materials of the “revizki skazky” of the Velyki Prokhody village of 1721 into scientific circulation may be useful in socio-demographic, prosopographic, genealogical, and local history studies of Sloboda Ukraine. The comparison of primary materials of the population census with normative recommendations for their compilation deepens knowledge about the internal structure of this source. The study of revision censuses with the materials of the administrative or ecclesiastical records of the population makes it possible to expand the informational potential and more expediently use it in historical and demographic research.

Keywords: “revizki skazky”, revision, capitation, Velyki Prokhody, primary materials, population census, 1721.

Citation. Vorotyntseva, O.S. (2025). The Village of Velyki Prokhody of the Kharkiv Region by the Materials of “Revizki Skazky” of 1721. *Sumy historical and archival journal*, XLIV, 5-13. DOI: doi.org/10.21272/shaj.2025.i44.p.5

© 2025 by the author(s)

This article published by Sumy Historical and Archival Journal distributed under the terms and conditions of the [Creative Commons Attribution \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) license

ВОРОТИНЦЕВА О.С.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (Харків, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8427-3027>

**СЕЛО ВЕЛИКІ ПРОХОДИ ХАРКІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ЗА МАТЕРІАЛАМИ РЕВІЗЬКИХ СКАЗОК 1721 РОКУ**

Анотація. *Стаття присвячена оприлюдненню первинних матеріалів подушного перепису населення с. Великі Проходи, що від часу свого заснування в 1660 р. відносилося до Белгородського повіту, в 1780 р. увійшло до складу новоутвореного Харківського повіту, в 1923 р. – Дергачівського району Харківської області, а в 2020 р. – Харківського району та області. Найстарішим із архівних документів по даному селу є подвірний перепис 1678 р., який зберігається у фонді Помісного приказу Російського державного архіву давніх актів (РДАДА).*

Після ряду реформ Петра I щодо вдосконалення фіскального обліку населення в 1718 р. подвірні переписи було замінено на подушні, де одиницею обліку стала ревізька «душа», а матеріали переписів були названі ревізькими казками. Запропоноване до розгляду джерело є першою ревізькою казкою с. Великі Проходи 1721 р., первинні матеріали якої знаходяться у фонді “Ландратські книги і ревізькі сказки” РДАДА. Автором приведені характерні особливості та повний текст даної ревізії, перекладений на українську мову зі збереженням оригінальної структури документу.

Формуляр ревізької сказки в 1721 році був ще на початковому етапі свого становлення, тому переписні листи являють собою перелік чоловічого податного населення в кожному дворі з указанням їхнього віку і соціального стану. Численні помилки у віці є свідченням неефективної роботи відповідальних осіб на початку впровадження ревізійних переписів.

Перша ревізія по всій території України, що входила до складу Російської імперії, була проведена тільки в 1782 р. Фактично це була вже четверта ревізія, а до цього подушні переписи проводилися тільки в окремих регіонах України і лише серед певних верств населення. Таким чином, введення до наукового обігу матеріалів ревізької сказки с. Великі Проходи 1721 р. може бути корисним у соціально-демографічних, просопографічних, генеалогічних та краєзнавчих дослідженнях.

Ключові слова: *ревізькі сказки, ревізія, подушні переписи, Великі Проходи, первинні матеріали, перепис населення, 1721 р.*

Цитування. Воротинцева, О.С. (2025). Село Великі Проходи Харківського району Харківської області за матеріалами ревізьких сказок 1721 року. *Сумський історико-архівний журнал*, XLIV, 5-13. DOI: doi.org/10.21272/shaj.2025.i44.p.5

У середині XVII ст. на східних кордонах Гетьманщини з Московською державою відбувалося активне заселення та становлення історико-географічного регіону – Слобідської України. Велику частину поселенців становили українські селяни та козаки, які після невдалої битви під Берестечком і укладання Білоцерківського мирного договору 1651 р. потерпали від утисків поляків. Зимом 1651-1652 рр. гетьман Б. Хмельницький вирішив дочекатися слушної нагоди для виступу проти Речі Посполитої та наказав українцям переселятися на Полтавщину і на прикордонні землі Московії. Так були засновані міста Харків, Суми, Лебедин, Охтирка та багато слобід, що простягалися аж до Дону (Літопис, 1992: 68).

В 1657-1658 рр. у рамках проведення військової реформи московським царем Олексієм Михайловичем було започатковано Белгородський розряд, унаслідок чого новостворені міста стали центрами слобідських козацьких полків: Харківського,

Сумського, Охтирського, Ізюмського та Острогозького (Рибинського). У той же час почалося переселення на територію Слобожанщини московських служилих людей, і досить часто українські (“черкаські”) слободи розташовувались поряд із руськими. На початку 1660-х років були засновані села нинішнього передмістя Харкова, зокрема, Черкаські та Руські Тишки, Черкаська і Руська Лозова, Липці та Проходи.

Історіографія проблеми заселення Слобідської України представлена роботами багатьох видатних науковців. Серед них Д.І. Багалій, М.Ф. Сумцов, А.Г. Слюсарський, В.Л. Маслійчук та ін. Джерельну базу дослідження складають первинні матеріали переписної книги с. Великі Проходи 1721 р., що зберігаються в Російському державному архіві давніх актів (РДАДА. Ф.350. Оп.2. Ч.1. Спр.287. Книга переписна однодворців рейтарської, городової та ін. служб м. Белгорода, однодворців, поміщицьких, архієрейських та монастирських селян і підданих черкас Саженського, Разуменського та Коренського станів Белгородського повіту 1721-1724 рр.).

Метою статті є оприлюднення тексту першої ревізької сказки 1721 р. колишньої слободи Проходи Белгородського повіту, а нині села Великі Проходи Харківського району Харківської області. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що дане архівне джерело вперше вводиться до наукового обігу і має високу цінність через відсутність первинних матеріалів ревізьких казок 1719-1762 рр. в українських архівах.

Великі Проходи – село на півночі Харківського району та області, розташоване на березі балки(річки) Яр Прохідний, правої притоки р. Харків. Згідно зі свідченнями святителя Філарета Гумілевського (1805–1866), село було засноване в 1660 р. дітьми боярськими із Белгородського розряду:

“У минулому 168 (1660) р. за твоїм Государевим наказом розміщені діди та батьки наші в Белгородському повіті в Коренському стані в Проходах”, так писали поселенці великих Проходів у 1721 р. По справі 1737 р. бачимо, що а.) в цьому році с. великі Проходи перебувало ще в Белгородському повіті, в Коренському стані, б.) в 1737 р. при храмі Богоявлення Господнього великих Проходів було вже два священники. Таким чином немає сумнівів, що перший храм Богоявлення в Проходному побудований близько 1661 р.” (Филарет, 1858: 182).

Першим документом із відомостями про населення с. Великі Проходи, що зберігся до наших днів, можна вважати переписну книгу м. Белгорода та Белгородського повіту перепису І.С. Бунакова та піддячого Михайла Медведєва (РДАДА. Ф.1209. Оп.1. Ч.2. Спр.15818: 82–85). Це був подвірний перепис 1678 р., який враховував тільки чоловіче податне населення та охопив майже всю територію країни.

Наступний подвірний перепис було оголошено під час правління Петра І в 1710 р., проте його результати виявили скорочення податних дворів майже на 20%, і тому податки продовжували збирати за результатами попереднього перепису (Милуков, 1905: 202–207). З метою реформування процесу обліку населення імператором було впроваджено ландратські переписи¹, однак вони також не вирішили проблему спаду податного населення. Внаслідок цього було прийнято рішення замінити подвірний облік населення на подушний і, згідно з указом Петра І від 26 листопада 1718 р., протягом року скласти “сказки” населення, а потім за три роки зробити їхню перевірку – ревізію (ПСЗ, 1830: 597). Таким чином, матеріали подушних переписів отримали назву ревізькі сказки, одиницею обліку в яких були ревізькі “душі”. Ревізії проводилися на території Російської імперії десять разів: з 1719 до 1858 рр. з інтервалом від 5 до 20 років.

Нижче наведено текст переписної книги с. Великі Проходи 1721 р., яка була складена під час перевірки та уточнення результатів першої ревізії 1719 р. Загальна кількість аркушів у документі – 335. Книга починається із перепису м. Белгорода (РДАДА. Ф. 350. Оп.2. Ч.1. Спр.287: 1-10) і далі йде по селах у станах в такому ж порядку, як вказано у

назві справи. Подушний перепис села Проходи – саме таку назву до другої половини XVIII ст. мали Великі Проходи – охоплює 7 аркушів.

Формуляр документа за своєю основою нагадує подвірний перепис 1678 р., проте характеризується більш чіткою структурою, що поступово вдосконалювалася і відображала перехід до нового етапу розвитку діловодства. Так, у ревізії 1721 р. перелік чоловіків у кожному дворі починався з нового абзацу, обов'язково вказувався їхній вік, ступінь родинного зв'язку з головою (брат, син, вітчим, племінник і т.д.) та загальна кількість "душ" у дворі.

Особливістю даного перепису є те, що в ньому можна побачити різні категорії служилих людей, характерних для поселень на південних кордонах держави, а саме солдат, драгунів, рейтарів, городових, копійщиків, станичників тощо. В переписній книзі 1722 р. усі вони вже записані як однодворці (РДАДА. Ф.350. Оп.2. Ч.1. Спр.292: 181-208). Наприкінці ревізії значиться двір піддячого Никифора Сомова та поселених за ним черкас, а на останньому аркуші наведено статистичні дані – загальна кількість однодворців, кріпосних та поміщицьких черкас.

Вік чоловіків у документі вказувався буквицею замість цифр (що було типовим для скоропису першої половини XVIII ст.), при чому досить часто бачимо наявність малолітніх дітей у людей, старших за 80 років. Це свідчить про недобросовісну роботу переписників та відсутність бажання у населення щодо ефективного спілкування з ними на початкових етапах проведення подушних переписів. Також слід враховувати той факт, що в 1720-х роках у більшості православних церков тільки почали з'являтися метричні книги, тому люди самі не знали свого точного віку і повідомляли його переписникам дуже приблизно.

Нумерація аркушів у ревізії 1721 р. теж проставлена буквицею в правому верхньому куті, однак пізніше документ було пронумеровано олівцем у правому нижньому куті кожного аркуша. При написанні тексту даного документу нами передано оригінальну структуру, розподіл на абзаци та пунктуацію. Орфографія відповідає правилам перекладу на українську мову зі збереженням автентичного звучання прізвищ.

Таким чином, ревізька казка с. Великі Проходи 1721 р. є цінним джерелом для різного роду досліджень: історико-статистичних, соціально-демографічних, біографічних, просопографічних та ін. Зважаючи на те, що перші три ревізії (до 1762 р. включно) майже не проводилися на території сучасної України, дане джерело допомагає дослідити особливості становлення формуляру на ранніх етапах проведення подушних переписів. Документ також буде корисним для краєзнавців та генеалогічних дослідників, чії пращури проживали у Великих Проходах на початку XVIII ст.

Села Проходів

Арк. 254зв.

У дворі солдатського чину Ілля Степанів син Андросов 75 років. У нього зять Семен Черкашенин 30 р., онук Юхим 3 років. Разом 3 члени.

Арк. 255

У дворі солдат Трохим Федорів син Каменєв 70 років. У нього діти Григорій 25 р., Мартин 27 р., Хома 11 р. У Григорія син Корній 8 років. Разом 5 членів.

У дворі солдатський свояк Іван Федорів син Каменєв 45 років. У нього син Дмитро 5 років. Брат Максим 50 р. У Максима син Данило 14 років. Разом 4 члени.

У дворі рейтарський син Афанасій Тимофіїв син Авчинников 45 р. У нього племінник Іван Яковівсин Авчинников 8 років. Разом 2 члени.

У дворі драгунський син Парамон Афанасіїв син Сухорєв 11 років. У нього вітчим Назар Яковів син Хламов 60 років. У вітчима син Савелій 30 років. Разом 3 члени.

У дворі солдатський свояк Іван Василів син Комарицький 50 років. У нього брат Онуфрій 20 років. Разом 2 члени.

У дворі солдатський свояк Федір Федорів син Каменєв 65 років. Син Павло 16 років. Разом 2 члени.

У дворі солдатського чину Савелій Афонасіїв син Кисельников 50 років. Зять Никифор Якимів син Акимов 25 років. Разом 2 члени.

У дворі драгунський син Микита Іванів син Муринов 16 років.

Арк. 255зв.

У дворі городової служби Яків Степанів син Сухорєв 40 років.

У дворі городового свояк Федір Яковів син Андросов 55 років. Син Назар 7 років. Разом 2 члени.

У дворі Денис Федорів син Щиров 40 років.

У дворі рейтар Василь Семенів син Щиров 75 років. У нього діти Сила 50 р., Гнат 20 р., Панкрат 25 років взятий до Києва у солдати. Разом 4 члени.

У дворі солдат Афанасій Олексіїв син Андросов 70 років. У нього зять Андрій Данилів син Куликов 30 р. У нього син Іван 5 років. Разом 3 члени.

У дворі рейтарський свояк Денис Семенів син Щиров 73 років. Син Гапон 34 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтарський свояк Кирсан Якимів син Горелкін 40 р. Син Яків 3 р., брат Яків 50 р. Разом 3 члени.

У дворі солдатський свояк Андрій Матвіїв син Кусков 20 років.

У дворі городової служби Йосип Фирсанів син Солопихін 50 років. Син Дементій 10 років. Разом 2 члени.

У дворі городової служби Савелій Василів син Солопихін 35 років. У нього брати Петро 18 р., Прокопій 11 років. Разом 3 члени.

Арк. 256

У дворі городового чину Василь Іванів син Скоромний 60 років. У нього у дворі діти Іван 30 р., Петро 25 р., Олексій 7 років. Разом 4 члени.

У дворі городового свояк Лук'ян Василів син Скоромний 42 років.

У дворі солдатської служби Андрій Захаріїв син Кусков 30 років. У нього брат Антип 18 років. Разом 2 члени.

У дворі городової служби Мирон Фирсів син Солопихін 45 р. У нього зять Мирон Іванів син Травченко 18 років. Разом 2 члени.

У дворі городовий Леон Афанасіїв син Позняков 40 років. У нього син Роман 6 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтарської служби Іван Марків син Трунов 85 років. У нього діти Трохим 12 р., Іван 9 р. Разом 3 члени.

У дворі рейтарського чину Пилип Василів син Аксьонов 80 років. У нього діти Йосип 40 р., Іван 30 р., Михайло 9 років. Разом 4 члени.

У дворі рейтар Косма Абрамів син Блудов 50 років. У нього син Прокопій 7 років. Разом 2 члени.

Арк. 256зв.

У дворі рейтар Перфіл Сидорів син Горелкін 70 р. У нього діти Гаврило 29 р., Григорій 12 р., Прокіп 7 р. Разом 4 члени.

У дворі рейтар Ананій Іванів син Горелкін 20 років. Брат Данило 7 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтар Никифор Абрамів син Блудов 70 років. У нього діти Омелян 40 р., Михайло 30 р. Разом 3 члени.

У дворі станичник Максим Полікарпів син Селищев 50 років.

У дворі копійщиків син Іван Алфимів син Трунін 16 років.

У дворі городового свояк Семен Герасимів син Золотарьов 20 років.

У дворі рейтар Оникій Фетисів син Шелімов 80 років. У нього діти Федір 13 р., Іван 11 р. Разом 3 члени.

У дворі рейтарський син Михайло Оникіїв син Шелімов 40 років.

У дворі копійщик Герасим Михайлів син Сомов 65 років. Діти Федір 27 р., Платон 20 р. взятий до білогородського правління у розсильники і нині в тому правлінні розсильником. У Федора син Іван 4 років. Разом 4 члени.

У дворі городовий Климент Борисів син Андросов 65 р. У нього діти Наум 25 р., Тарас 7 р., Степан 3 р., Петро 2 р. Разом 5 членів.

Арк. 257

У дворі солдат Ісай Савеліїв син Скоромний 100 років. У нього син Олексій 24 р. У нього зять Влас Прокофіїв син Черкашенин 32 років. Разом 3 члени.

У дворі городовий Савелій Єфремів син Скоромний 25 років. У нього зять Данило Павлів син Кошкарів 20 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтарський свояк Демид Ларіонів син Федорищев 40 р. У нього діти Микита 10 р., Олексій 7 років. Разом 3 члени.

У дворі рейтарського чину Василь Гуріїв син Золотарьов 35 років.

У дворі городового свояк Овдій Йосипів син Шелімов 27 років.

У дворі рейтарський свояк Ларіон Василів син Авчинников 70 років. У нього син Іван 3 років. Разом 2 члени.

У дворі городовий Григорій Василів син Шелехов 49 років. Брат ландміле полків солдат Хома 35 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтар Григорій Василів син Аксьонов 75 р. У нього син Степан 40 р. У Степана син Тимофій 5 р. та у нього пасинок Юхим Максимів син Самойлов 13 років. Разом 4 члени.

У дворі рейтарський свояк Юхим Матвіїв син Лахтін

Арк. 257зв.

13 років. У нього брат Єря 10 років та вітчим Антон Іванів син Черкашенин 40 р. Разом 3 члени.

У дворі рейтарський свояк Михайло Василів син Аксьонов 55 років. У нього діти Іван 12 р., Олексій 5 років. Разом 3 члени.

У дворі рейтар Терентій Василів син Аксьонов 63 років. У нього діти Петро 13 р, Дорофій 5 років. Разом 3 члени.

У дворі рейтарський свояк Афанасій Дорофіїв син Кусков 45 років. У нього син Федір 4 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтар Петро Василів син Авчинніков 65 р. У нього діти Іван більший 15 р., Іван менший 8 років. Разом 3 члени.

У дворі солдатський свояк Семен Севастьянів син Микулин 45 років. У нього двоюрідні брати Ісає Яковів син 16 р., Андрій 15 р. Разом 3 члени.

У дворі рейтар Іван Сидорів син Лахтін 75 років. У нього діти Оникій 22 р., Савелій 20 р., Михайло 7 років. Разом 4 члени.

У дворі рейтар Прохор Прокофіїв син Блудов 40 років. У нього брати рідні Самійло 30 р., Овсій 25 р., Петро 18 р. У Прохора син Никифор 5 років. Разом 5.

У дворі рейтарський свояк Кондратій Феоктистів син Шелімов 70 років. У нього діти Іван 20 р., Степан 8 р. Разом 3 члени.

Арк. 258

У дворі копійщик Косма Василів син Щиров 70 років. У нього син Василь 12 років та племінник Юхим Йосипів син 17 р. У нього на дворі брат живе Степан Василів син Щиров 50 років. Разом 4 члени.

У дворі рейтар Пилип Захаріїв син Лахтін 80 років. У нього син Степан 30 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтарський свояк Іван Яковів син Сидора Лахтіна найманець 35 років. У нього вітчим Сидір Захаріїв син Лахтін 100 р. та зять Трохим Василів син Черкашенин 25 р. У Івана син Андріян 3 років. Разом 4 члени.

У дворі солдат Яків Федорів син Микулин 70 років. У нього діти Степан 20 р. У нього син білогородського гарнізону солдат Кирило 30 років. Разом 3 члени.

У дворі солдатської служби Григорій Ісаїв син Круглаликов 100 років. У нього син Матвій 45 р. У Матвія син Пантелей 1 року. Разом 3 члени.

У дворі рейтарського чину Федір Семенів син Пенцов 90 років. У нього діти Лев 40 р., Петро 6 років. Разом 3 члени.

У дворі рейтарський свояк Василь Семенів син Пенцов 45 років. У нього син Прохор 5 років. Разом 2 члени.

У дворі солдатський свояк Семен Никифорів син Муринов 45 р. У нього син Кирей 2 років. Разом 2 члени.

Арк. 258зв.

У дворі солдатського чину Денис Сергіїв син Жерновников 80 років. У нього діти Никифор 35 р., Микита 10 р. У Никифора син Єгор 5 років. Разом 4 члени.

У дворі рейтарського чину Овдій Степанів син Гончаров 70 років. У нього діти Тихон 40 р., Карпо 35 р. У Тихона діти Іван 20 р., Дрон 15 р. У Карпа син Іван 7 років. Разом 6 членів.

У дворі солдат Ізот Гордіїв син Зикін 40 років. У нього зять Яків Прокофіїв син Черкашенин 29 р. та у нього племінник Наум Йосипів син Черкашенин 5 р. У Якова син Євпат 20 тижнів. Разом 4 члени.

У дворі рейтарської служби Андрій Степанів син Золотарьов 32 років. У нього син Кирей 1 року. У нього сирота Єлисей Іванів син Риболов 35 років. У нього пасинок Петро Борисів син Золотарьов 9 років. Разом 4 члени.

У дворі городової служби Тимофій Семенів син Андросов 50 років. У нього зять Сергій Григоріїв син Волокитін 30 років. Разом 2 члени.

У дворі солдат Тихон Данилів син Зикін 43 років. У нього син Олександр 1 року. У нього брат Олексій Герасимів син Зикін 22 років. Разом 3 члени.

У дворі драгунський син Степан Максимів син Палкін 15 років.

Драгунська дружина Прасковія Гуріїва дочка Рослякова. У неї син Яким 10 років.

Арк. 259

У дворі копійщиків свояк Іван Мелентіїв син Щербаков 25 років. У нього син Борис 2 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтарської служби Прохор Афонасіїв син Позняков 65 років. У нього син Дрон 30 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтарського чину Андрій Наумів син Пенцов 25 років. Брат Степан 5 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтарський син Семен Лазарів син Кусков 50 років. Брат Іван 40 років. Разом 2 члени.

У дворі сотенної служби Андрій Трохимів син Микулин 70 років. У нього діти Лук'ян 30 р., Андрій 20 р., Федір 9 р. У Лук'яна син Петро 7 років. Разом 5 членів.

У дворі солдатської служби Іван Григоріїв син Микулин 70 років. У нього діти Яків 20 р., Трохим 9 р. Разом 3 члени.

У дворі солдатського чину Іван Андріїв Кобизєв 18 років. У нього брати Дмитро 16 р., Федір 12 років. Разом 3 члени.

У дворі станичників свояк Афанасій Терентіїв син Ложников 60 років. У нього син Григорій 9 років. Разом 2 члени.

У дворі городовий Косма Степанів син Авчинников 70 років. У нього діти Ілля 27 р., Семен 7 років. Разом 3 члени.

Арк. 259зв.

У дворі городовий Семен Онуфріїв син Масолитінов 50 років. У нього брат Сазон 35 р., відставний драгун Никифор 70 років. Разом 3 члени.

У дворі солдат Василь Сидорів син Арехов 40 років. У нього син Яким 4 років. Племінник Василь Арехов 15 років. Разом 3 члени.

У дворі рейтар Лазар Олексіїв син Волокитін 70 років. У нього діти Мирон 20 р., Микита 9 р. Разом 3 члени.

У дворі городовий Андрій Єфремів син Шелімов 50 років.

У дворі рейтар Василь Афонасіїв син Кусков 85 років. У нього діти Єрмол 40 р., Петро 25 р. Разом 3 члени.

У дворі рейтарського чину Дементій Семенів син Пенцов 70 років. У нього діти Яким 15 р., Тимофій 5 р., Іван 3 років. Разом 4 члени.

У дворі драгунський син Трифон Іванів син Росляков 10 років. У нього вітчим Федір Кисляков 40 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтарського чину Косма Дементіїв син Шелімов 50 років. У нього пасинок Тимофій Позняков 5 років. Разом 2 члени.

У дворі солдат Василь Федорів син Беляєв 50 років. У нього діти Григорій 8 р., Антон 4 р., Пантелей 1 року та брат двоюрідний Логін Беляєв 35 років. У нього син Василь 4 років. Разом 6 членів.

Арк. 260

У дворі солдат Никифор Сафонів син Ложников 80 років. У нього син Григорій 5 років. Разом 2 члени.

У дворі рейтарський свояк Платон Павлів син Федорищев 30 років. У нього брат Мойсей 20 р., Андрій 17 р., Роман 7 років. Разом 4 члени.

У дворі рейтарського чину Корній Ларіонів син Федорищев 50 років. У нього діти Микита 20 р., Никифор 17 р., Василь 3 років. Разом 4 члени.

У дворі солдат Василь Захаріїв син Кусков 30 років.

У дворі солдат Нефед Петрів син Пенцов 50 років. У нього діти Абрам 13 р., Федір 7 р. та племінник Пантелей 40 р. У нього син Тарас 3 років та брат Ілля 20 років. Разом 6 членів.

У дворі рейтарського чину Федір Дементіїв син Шелімов 45 років.

Арк. 260зв.

Двір піддячого Никифора Сомова,

У дворі кріпосний його чоловік Борис Олексіїв син Дуриков 50 років,

За ним же піддячим поселені черкаси,

У дворі Остап Самойленко 60 років.

У дворі Григорій Іванів син Остапченко 50 років. У нього діти Степан 9 р., Яків 3 р., Савелій 9 тижнів. Разом 4 члени.

У дворі Григорій Кирєїв син 35 років. У нього діти Григорій 10 р., Карпо 5 р., Парамон 3 років. Разом 4 члени.

У дворі Опанас 50 років. У нього син Тимофій 6 років.

У дворі Михайло 40 років. У нього діти Павло 16 р., Іван 10 р. Разом 3 члени.

У дворі Іван Кулешенко 50 років. У нього син Григорій 30 років. Разом 2 члени.

Арк. 261

У дворі Семен Самойленко 40 років. У нього діти Григорій 7 р., Петро 5 р., Тит 3 років. Разом 4 члени.

У дворі Андрій Субота 40 років.

У дворі Іван Овчар 30 років. У нього син Іван 7 років. Разом 2 члени.

У дворі Андрій Андрюшенко 80 років. У нього діти Макар 25 р., Сафрон 20 р. Разом 3 члени.

У дворі Герасим Овчар 30 років. У нього брат Григорій 12 р. Разом 2 члени.

У дворі Іван Фрикін 40 років. У нього діти Михайло 5 р., Зенов 3 років. Разом 3 члени.

У дворі Семен Степаненко 20 років.

У дворі Семен Коваль 50 років. У нього діти Василь 5 р., Антон 4 р. Разом 3 члени.

Література:

- Багалій, 1918 – *Багалій Д.І.* Історія Слободської України. Харків: Союз, 1918. 308 с.
- Літопис, 1992 – Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки. К.: Т-во “Знання України”, 1992. 143 с.
- Маслійчук, 2008 – *Маслійчук В.Л.* Слобідська Україна. Київ, 2008. 71 с.
- Мілюков, 1905 – *Мілюков П.Н.* Государственное хозяйство России в первой четверти XVIII столетия и реформа Петра Великого. СПб., 1905. 702 с.
- ПСЗ, 1830 – Полное собрание законов Российской империи. О введении ревизии, о распределении содержания войска по числу душ, об определении воинских и избрании земских комиссаров для заведования всех сборов с крестьян для содержания войска, и о счет земских комиссаров в собираемых ими деньгами и припасах. Именной указ (№3245 от 26 ноября 1718 г.). Санкт-Петербург, 1830. Собр. I. Т. V. С. 597.
- РДАДА – Російський державний архів давніх актів.
- Слюсарський, 1954 – *Слюсарський А.Г.* Слобідська Україна. Історичний нарис XVII XVIII ст. Х.: Харківське книжково-газетне видавництво, 1954. 278 с.
- Сумцов, 1918 – *Сумцов М.Ф.* Слобожане: Історично-етнографічна розвідка. Харків: Видавництво “Союз”, 1918. 240 с.
- Филарет, 1858 – *Филарет (Д.Г. Гумилевский).* Историко-статистическое описание Харьковской епархии. Отделение II и III. Уезды Харьковский, Валковский, Ахтырский, Богодуховский, Сумский и Лебединский. Москва: типография В. Готье, 1858.

References:

- Bahalii, 1918 – *Bahalii D.I.* Istorii Slobodskoi Ukrainy [History of Sloboda Ukraine]. Kharkiv: Soiuz, 1918. 308 p. [in Ukrainian]
- Filaret, 1858 – *Filaret (D.G. Gumilevskij).* Istoriko-statisticheskoe opisanie Har'kovskoj eparhii [Historical and statistical description of the Kharkov diocese]. Otdelenie II i III. Uezdy Har'kovskij, Valkovskij, Ahtyrskij, Bogoduhovskij, Sumskij i Lebedinskij. Moskva: tipografija V. Got'e, 1858. [in Russian]
- Litopys, 1992 – Litopys hadiatskoho polkovnyka Hryhoriia Hrabianky [Chronicle of Colonel Hryhoriia Hrabianka of Hadiach]. K.: T-vo “Znannia Ukrainy”, 1992. 143 p. [in Ukrainian]
- Masliichuk, 2008 – *Masliichuk V.L.* Slobidska Ukraina [Sloboda Ukraine]. Kyiv, 2008. 71 p. [in Ukrainian]
- Miljukov, 1905 – *Miljukov P.N.* Gosudarstvennoe hozjajstvo Rossii v pervoj chetverti XVIII stoletija i reforma Petra Velikogo [The state economy of Russia in the first quarter of the 18th century and the reforms of Peter the Great]. SPb., 1905. 702 p. [in Russian]
- PSZ, 1830 – Polnoe sobranie zakonov Rossijskoj imperii [Complete collection of laws of the Russian empire]. O vvedenii revizii, o raspredelenii soderzhaniya vojska po chislu dush, ob opredelenii voinskih i izbranii zemskih komissarov dlja zavedovanija vseh sborov s krest'jan dlja soderzhanija vojska, i o schet zemskih komissarov v sobiraemyh imi den'gami i pripasah. Imennoj ukaz (№3245 ot 26 nojabrja 1718 g.). Sankt-Peterburg, 1830. Sobr. I. T. V. P. 597. [in Russian]
- RDADA – Rosiiskyi derzhavnyi arkhiv davnikh aktiv. [in Russian]
- Sliusarskyi, 1954 – *Sliusarskyi A.H.* Slobidska Ukraina. Istorychni narys XVII XVIII st. [Sloboda Ukraine. Historical sketch of the 17th 18th cc.] Kharkivske knyzhkovo-hazetne vydavnytstvo, 1954. 278 p. [in Ukrainian]
- Sumtsov, 1918 – *Sumtsov M.F.* Slobozhane: Istorychno-etnohrafichna rozvidka [Slobozhans: Historical and ethnographic exploration]. Kharkiv: Vydavnytstvo “Soiuz”, 1918. 240 p. [in Ukrainian]

¹Ландратські переписи – подвірні переписи населення, які проводилися місцевими чиновниками (ландратами) одноразово в період з 1715 до 1718 рр. з метою обліку земельних часток для врегулювання процесу оподаткування та складання списків платників податків.

Отримано 02.12.2025

Отримано в доопрацьованому вигляді 12.12.2025

Прийнято до друку 18.12.2025

Submitted 02.12.2025

Received in received form 12.12.2025

Accepted for publication 18.12.2025